

Shabbat Shirah Beshalach

Tu Bishvat 5777

Source Sheet by Chaim Kanterovitz

1. Exodus 14:1-18

(1) The LORD said to Moses: (2) Tell the Israelites to turn back and encamp before Pi-hahiroth, between Migdol and the sea, before Baal-zephon; you shall encamp facing it, by the sea. (3) Pharaoh will say of the Israelites, "They are astray in the land; the wilderness has closed in on them." (4) Then I will stiffen Pharaoh's heart and he will pursue them, that I may gain glory through Pharaoh and all his host; and the Egyptians shall know that I am the LORD. And they did so. (5) When the king of Egypt was told that the people had fled, Pharaoh and his courtiers had a change of heart about the people and said, "What is this we have done, releasing Israel from our service?" (6) He ordered his chariot and took his men with him; (7) he took six hundred of his picked chariots, and the rest of the chariots of Egypt, with officers in all of them. (8) The LORD stiffened the heart of Pharaoh king of Egypt, and he gave chase to the Israelites. As the Israelites were departing defiantly, (9) the Egyptians gave chase to them, and all the chariot horses of Pharaoh, his horsemen, and his warriors overtook them encamped by the sea, near Pi-hahiroth, before Baal-zephon. (10) As Pharaoh drew near, the Israelites caught sight of the Egyptians advancing upon them. Greatly frightened, the Israelites cried out to the LORD. (11) And they said to Moses, "Was it for want of graves in Egypt that you brought us to die in the wilderness? What have you done to us, taking us out of Egypt? (12) Is this not the very thing we told you in Egypt, saying, 'Let us be, and we will serve the Egyptians, for it is better for us to serve the Egyptians than to die in the wilderness?'" (13) But Moses said to the people, "Have no fear! Stand by, and witness the deliverance which the LORD will work for you today; for the Egyptians whom you see today you will never see again. (14) The LORD will battle for you; you hold your peace!" (15) Then the LORD said to Moses, "Why do you cry out to Me? Tell the Israelites to go forward. (16) And you lift up your rod and hold out your arm over the sea and split it, so that the Israelites may march into the sea on dry ground. (17) And I will stiffen the hearts of the Egyptians so that they go in after them; and I will gain glory through Pharaoh and all his warriors, his chariots and his horsemen. (18) Let the Egyptians know that I am LORD, when I gain glory through Pharaoh, his chariots, and his horsemen."

שמות י"ד:א'-י"ח

(א) וַיֹּדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשׁוּבוּ וַיִּחַצְוּ לִפְנֵי כִּי הַחִירֹת בְּיַם מִיִּגְדוֹל וּבֵין מִיִּגְדוֹל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי כִּי בָעַל צִפּוֹן נִכְחוּ מַחֲנֵה עַל־הַיָּם: (ג) וַאֲמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל זָבָחוּ הֵם בְּאֶרֶץ סֹגֵר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר: (ד) וְאֶת־לִבִּי־פָרַעַה וְרַדְף אַחֲרֵיהֶם וְאֶפְקְדָה בְּפָרַעַה וּבְכָל־חֵילוֹ וְרַדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ־כֵן: (ה) וַיִּגַּד לְמַלְכֵי מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיִּהְיֶה לִבָּב פַּרְעֹה וַיַּעֲבִדוּ אֶל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ מִה־נָּאת עֲשִׂינוּ כִּי־שָׁלַחֵנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִעֲבָדֵינוּ: (ו) וַיֹּאסֶר אֶת־רֶכְבוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ: (ז) וַיִּהְיֶה שְׁשִׁי־מֵאוֹת רֶכֶב בְּחֹזֶר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם וְשָׁלֹשׁ עֶלְפִי: (ח) וַיִּסַּח וַיְהִי אֶת־לֵב פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִצְּאוּ בְּיַד רַמָּה: (ט) וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁיֹנוּ אוֹתָם חַיִּים עַל־הָעָם כִּלְסוּס רֶכֶב פַּרְעֹה וּפָרָשָׁיו וַיִּחַצְוּ עַל־פִּי הַחִירֹת לִפְנֵי כִּי בָעַל צִפּוֹן: (י) וּפַרְעֹה הִקְרִיב וַיִּשְׁאַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־שִׂינֵיהֶם וַהֲגַה מִצְרַיִם | נִסַּע אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה: (יא) וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה הַמַּבְלִי אִי־יִדְבְּרוּ מִמִּצְרַיִם לִמּוֹת בְּמִדְבָּר מִה־יָּוֵאת עֲשִׂיתָ לָנוּ הַיּוֹצֵאֵנוּ מִמִּצְרַיִם: (יב) הֲלֹא־יְהוָה הַדֹּבֵר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר תִּחַד מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת־מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת־מִצְרַיִם מִמִּתְּנֵנוּ בְּמִדְבָּר: (יג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אֶל־תִּירָאוּ הַתַּנְצַבּוּ וַיִּרָאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רִאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסְפוּ לִרְאֹתָם עוֹד עַד־עוֹלָם: (יד) וַיְהוֶה יִלְחַם לָכֶם וְאִתָּם תַּחֲרִישׁוּן: (טו) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מִה־תַּצַּעַק אֵלַי דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְיָסֻעוּ: (טז) וְאִתָּה הָרַם אֶת־מִשְׁפַּחַי וְנִטְּה אֶת־רֹדְפֵי עַל־הֵבֶטֶם וּבִקְעָהוּ וַיִּקְּאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּמֶּשֶׁה: (יז) וְאֲנִי הִנְנִי מִסּוּחַל אֶת־לֵב מִצְרַיִם וַיִּבְּאוּ אַחֲרֵיהֶם וַאֲפְקְדָה בְּפָרַעַה וּבְכָל־חֵילוֹ בְּרֶכְבוֹ וּבְפָרָשָׁיו: (יח) וְרַדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה וְהָגַה בְּרֶכְבִּי בְּפָרַעַה בְּרֶכְבוֹ וּבְפָרָשָׁיו:

2. Rashi on Exodus 14:10:3-13:1

(10) AND THEY CRIED— they took to hand the handicraft of their fathers (they had recourse to prayer as their fathers had always done in times of trouble). In the case of Abraham it is said, (Genesis 19:27) “[And Abraham went] to the place where he had stood in prayer”. In the case of Isaac: (Genesis 24:63) “[He went out towards evening] to pray”. In the case of Jacob: (Genesis 28:11) “He prayed to the Omnipresent God” (cf. Mekhilta d’Rabbi Yishmael 14:10:4; Midrash Tanchuma 1:4:9, and Rashi on the texts quoted).

(1) *signifies, was it on account of lack of graves — because there were no graves in Egypt in which to be buried — that thou didst bring us out from there? old French si pour faillance de non fossés.*

[THE WORD] THAT WE SPOKE UNTO THEE IN EGYPT — And where had they said this? (Exodus 5:21) “The Lord look upon you and judge!” (Mekhilta d’Rabbi Yishmael 14:11)

(2) *THAN THAT WE SHOULD DIE.* If the word had been punctuated with a *Melopunn* (our *חלם* i. e. *מתת*) it would have to be explained “than our death” (*קת מלתנו*) but now that it is punctuated with a *Shorok* (our *Kibbutz*) it must be explained by “than that we should die”. And similar is, (Exodus 16:3) “Would that *לשתנו* i. e. “that we should die”; similar is, (II Samuel 19:1) “Would that *למתי* in the history of Absalom, which means “that I should die”. It is an infinitive like (Zephaniah 3:8) “Until the day *לעדי* for ever”, and as (II Chronicles 18:26) “Until the day *לשבי* in peace” — which signify *שאקם* “that I shall arise”, and *שאשב* “that I shall return”.

(1) *means WHAT (the fact that) YE HAVE SEEN them (THE EGYPTIANS), is only THIS DAY — to-day it it that ye see them, BUT YE SHALL NEVER AGAIN see them.*

ב. רש"י על שמות י"ד:י"ג-י"ג:א'

(י) ויצעקו. תקשו אומנות אבותם — באברהם הוא אומר 'אל המקום אשר עמד שם' (בראשית י"ט), בהצחק 'לשוח בשדה', (שם כ"ד), 'בנהקל' 'מקום מקומם' (שם כ"ה):
(א) המבלי אין קברים. וכי מחמת קסרון קברים — שאין קברים במקרים לקבר שם — לקחתנו משם. ש"י פו"ר פליג' צא ד"י נו"ן פוש' יש בלעז:

(א) אשר דברנו אליך בארץ מצרים. ותיקן דברו? 'נרא ה' עליכם וישפוט' (שמות ה') (מכילתא):

(ב) ממתנו. מאשר נמות, ואם הנה נקוד מלאפסם הנה נבאר ממיתתנו, עכשיו שנקוד בשורק נבאר מאשר נמות וכן 'מי? תן מותנו' (שמות ט"ז) — שנקמות, וכן 'מי? תן מותי' דאבשלום (שמואל ב' י"ט) — שאמות. כמו 'ליום קומי לעד' (צפניה ג'), 'עד יום שובי בשלום' (דברי הימים ב' י"ח) — שאקום, שאשוב:

(א) כי אשר ראיתם את מצרים וגו'. מה שראיתם אותם אינו אלא היום, היום הוא שראיתם אותם ולא תוסיפו עוד:

3. Ramban on Exodus 14:10:1

ג. רמב"ן על שמות י"ד:י"א

(י-יא) וירדאו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה', ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים איננו נראה כי בני אדם הצועקים אל ה' להושיעם יבעטו בישועה אשר עשה להם ויאמרו כי טוב להם שלא הצילם. אבל הנמון שנפרש כי היו כותות, והכתוב יספר כל מה שעשו כלם. אמר כי הכת האחת צועקת אל ה', והאחת מכחשות בנביאו ואינה מודה בישועה הנעשית להם, ויאמרו כי טוב להם שלא הצילם. ועל זאת כתוב וימרו על ים בים סוף (תהלים קו ז), ולכך יחזיר הכתוב 'בני ישראל' פעם אחרת, ויצעקו בני ישראל אל ה', כי הטובים בהם צעקו אל ה' והנשארים מרו בדברו ולכך אמר אח"כ (להלן פסוק לא) וירדאו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו. לא אמר 'וירדאו ישראל את ה' ויאמינו' אבל אמר 'העם', כי 'בני ישראל' שם ליחידים, ו'העם' שם להמון, וכן וילונו העם (להלן טו כד). וכך הזכירו רבותינו (במדב' ר' כ כג) ויחל העם לזנות (במדב' כה א), בכל שנאמר 'העם' לשון גנאי הוא, וכל מקום שנאמר 'ישראל' לשון שכח הוא:

הנה לא אמרו 'לקחתנו למות במלחמה', אבל לקחתנו למות במדבר, וממותנו במדבר, כי טרם יראו מלחמה לא היו חפצים לצאת אל המדבר פן ימותו שם ברעב ובצמא ויתכן שאמרו לו כן בצאתם ועודם בארץ מצרים כאשר הסב אותם אלהים דרך המדבר ים סוף. או שאמרו לו מתחלה אנה נצא. אם דרך פלשתים ילחמו בנו, ואם דרך המדבר טוב לנו לעבור את מצרים ממותנו במדבר ואפשר עוד לומר כי היו העם מאמינים בה' ומתפללים אליו להצילם, אבל במשה נכנס ספק בלבם פן יוציאם למשול עליהם ואע"פ שראו האותות והמופתיים חשבו שעשה אותם בדרך חכמה או שהשם הביא עליהם המכות ברשעת הגוים, כי אלו חפץ השם ביציאתם לא היה פרעה רודף אחריהם:

ואונקלוס תרגם בכאן ויצעקו וצעקו, עשאו ענין תרעומת, לומר שלא התפללו אבל היו מתרעמים לסניו על שהוציאם ממצרים, כלשון ויצעקו אל פרעה לאמר למה תעשה כה לעבדך (לעיל ה טו) וכמוהו ותהי צעקת העם ונשיהם גדולה אל אחיהם היהודים (בחמיה ה א), מתרעמים עליהם בקול גדול וצעקה. ובמכילתא (כאן) תעשו להם אומנות אבותם, ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים, מאת"ר שגתנו שאור בעיסה באו להם אצל משת, אמרו לו הלא זה הזכר אשר דברנו אליך וגו' ושאר שבעיסה הוא היצר הרע, והיה דעתם לומר כי מתחלה צעקו אל ה' לתת בלב פרעה לשוב מאחריהם, וכאשר ראו שלא היה חזור אבל היה גוסע וקרב אליהם, אז אמרו לא נתקבלה תפלתנו ובנסה בלבם מחשבה רעה להרתי אצרי משה כאשר בתחלה:

4. **Mekhilta DeRabbi Shimon Bar Yochai**
14:13

ה. **מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי**
י"ד:י"ג

(יג) ה' ילחם לכם בארבע כתות עמדו ישראל על הים, אחת אומרת נפול לים, ואחת אומרת נחזור למצרים, ואחת אומרת נעשה מלחמה, ואחת אומרת נצוח כנגדן: זו שאמרה נפול לים אמר להן התיצבו וראו את ישועת ה', וזו שאמרה נחזור למצרים אמר להם לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, וזו שאמרה נעשה מלחמה אמר להם ה' ילחם לכם, וזו שאמרה נצוח כנגדן אמר להם ואתם תחרישון: ד"א ה' ילחם לכם ולא לשעה אלא לעולם ה' ילחם לכם: ר' מאיר אומר ה' ילחם לכם ואתם תחרישון אם כשאתם עומדין ושותקין המקום עושה לכם נסים וגבורות קל וחומר כשאתם אומרין לפניו שיר ושבת: רבי אומר ה' ילחם לכם ואתם תחרישון המקום עושה לכם נסים וגבורות ואתם עומדין ושותקין אמרו לו מה עלינו לעשות אמר להם היו מפארין ומרוממין משבחין ומקלסין ומהררין ונותנין שיר ושבת גדולה תהלה ותפארת והנצח וההודו למי שהמלחמה שלו באותה שעה פתחו ישראל פיהם ואמרו שירה אשירה לה' כי גאה גאה (ט"ו א):

5. **Abarbanel on Torah, Exodus 14:15:1**
...

ה. **אברבנאל על תורה, שמות**
י"ד:ט"ו:א'

(טו) ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי וגו' עד אז ישיר משה. כתבו המפרשי' שהיה משה צועק לשם ית' שיושיע את עמו מיד המצריים ואם לא נזכרה בכתוב צעקתו ואינו נכון בעיני כי כבר אמר לו השם וחזקתי את לב פרעה ורדף ואכבדה ולמה זה אם כן יצעק אבל ענין הכתוב הוא שאמר לו השם משה אין לנו עתה פנאי לשמוע תלוות בני ישראל ולא להשיב עליהם בעבור כבודי ולהוכיחם כי צדיק הוא ה' אל אמונה ואין עול כמו שהיה משה משיבם על תרעומותיהם וזהו מה תצעק אלי רוצה לומר למה אתה צועק ומרים קולות בעבורי בהתוכחך עמהם ובאמרך התיצבו וראו שבעבור זה אינם נוסעים דבר אל בני ישראל ויסעו ולא יתיצבו עוד שמה כי עת האסף המקנה ולא עת דברים או יאמר מה תצעק אלי על הצלתם כי יש בידי כח וגבורה לעשות אותות ומפתים דבר אל בני ישראל ויסעו ואתה הרם את מטן ונטה את ירך וגו' כי הגה יש לנביא השלם תגבורת ושררה על חומר העולם והזברים נעשים ממנו לפעול בהם ולשנותם כרצונו כמו שהתפרסם אצל בעלי התורה ולזה אמר ואתה הרם את מטן וגו'...הנה אמרו זה לפי שברדפם

אחרי בני ישראל תמיד היו חושבים שבערמה ודימאות זיו כל מסות מצרים אבל עתה שראו קריעת הים לפניהם שפטו למפרע כי כל מסות מצרים זיה שה' גלתם להם רוצה לומר בעבוד ישראל במצרים. ובהיותם מכוונים ורוצים לנוס ולצאת מן הים אל שפתי צוה ית' למשה נטה את ידך על הים וישבו המים על מצרים כי כל מי הים אשר עברו בתוכם שני שלישי הלילה ברדפם אחריהם תזרו לאיתנם ולמקומם ונמצא שהמים והמצרים באו אלו לקראת אלו וזהו שאמר ומצרים נסים לקראתו והיו ישראל עדין הולכים ביבשה ועמדו אם כן שתי הכתות בתוך הים והיו ישראל רואים את שונאיה' מתים צפים על פני המים והם היו יוצאים חיים וגושעים כי היה כל זה מפלאות תמים דעים. הנה התבאר שהמצריים לא נכנסו בים מדעתם ולא עלה על לבם שהיו בתוך הים עד אשמורת הבקר שצפו מים על ראשם אמרו נגזרנו לנו. והותרה בזה השאלה הט"ו. ואמר יושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים להגיד שאותה שעה לא היה ישראל נושע מיד מצרים כי אם היות שיצאו משם עדין היו פחדים מהם שמא ירדפו אחריהם להחזיק בהם או לקחת מה ששאלו מאתם. אבל ביום ההוא שראה ישראל את מצרים מת על שפת הים רוצה לומר שראה ישראל בהיותו כבר על שפת הים ניצול ממנו ראו את מצרים מת או שראה המצריים מתים שהשליך הים את פגריהם על שפת הים אז היתה לישראל התשוע' השלמה כי לא תקרא ישוע' באמת אלא במות האויב

6. Exodus 14:22-23

(22) and the Israelites went into the sea on dry ground, the waters forming a wall for them on their right and on their left. (23) The Egyptians came in pursuit after them into the sea, all of Pharaoh's horses, chariots, and horsemen.

שמות י"ד:כ"ב-כ"ג

(כב) ויבאו בני ישראל בתוך הים כפי שעה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם: (כג) וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל קום קרעה רכבו וקשריו אליהם ויהי:

7. Exodus 14:28-30

(28) The waters turned back and covered the chariots and the horsemen—Pharaoh's entire army that followed them into the sea; not one of them remained. (29) But the Israelites had marched through the sea on dry ground, the waters forming a wall for them on their right and on their left. (30) Thus the LORD delivered Israel that day from the Egyptians. Israel saw the Egyptians dead on the shore of the sea.

שמות י"ד:כ"ח-ל'

(כח) וישבו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל קרעה הכאים אחריהם כים לא נשארו בהם עדי אהד: (כט) ובגו ישראל הלכו כפי שעה בתוך הים והמים להם חומה מימינם ומשמאלם (ל) וישע ויהי ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים:

